

Brabantse Wouden

Nationaal Park

21/06/2024

Themagroep Natuur (biodiversiteit, klimaat)

Agenda

Agenda

- Wie zit er aan tafel & Setting the scene 10'
- Hoe pakken we ecologische monitoring aan ?
 - Intro door Bart V 10'
 - Discussie 20
- Projectidee Agrarische Biodiversiteit
 - Pitch Geelgorsproject namens Veldwerk vzw 15'
 - Discussie aanpak 25'
- Startend project Citizen Science Aircobossen
 - Pitch aanpak namens ad hoc denkgroep wetenschappers door Bart V 10'
 - Discussie aanpak 15'
- Brainstorm werkprogramma themagroep 15'

Themagroep Natuur (biodiversiteit, klimaat)

Wie zit er aan tafel & setting the scene

Setting the scene

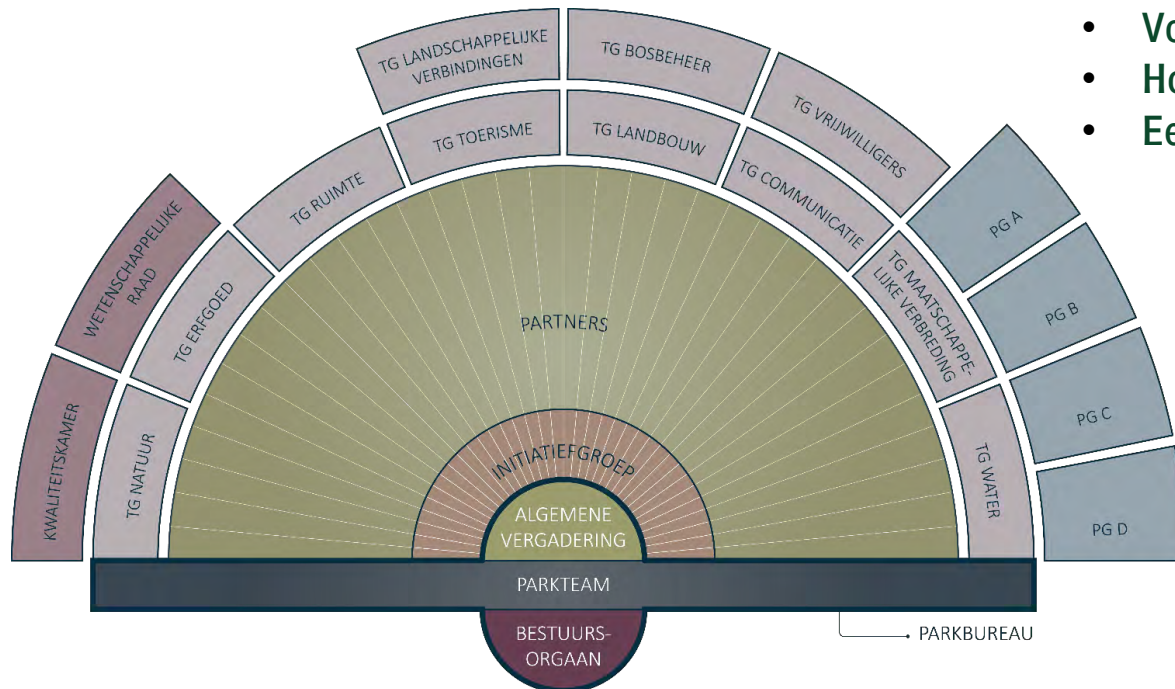
Werking van de ...

Themagroepen

- Broedkamer van ideeën en projectvoorstellen
 - Forum voor ontwikkeling of scherphouden van (sectorale) (deel)visies
 - Grassroot
-
- Iedereen die positief wil bijdragen is welkom
 - Voorzitters gezocht
 - Hoe meer vrijwillige voorzitters hoe liever
 - Een onkostenvergoeding kan worden voorzien

Vergaderritme

- naar behoefte van de groep
- door de groep af te spreken : daguren, avonduren of wisselend

Setting the scene

Werking van de ...

Initiatiefgroep

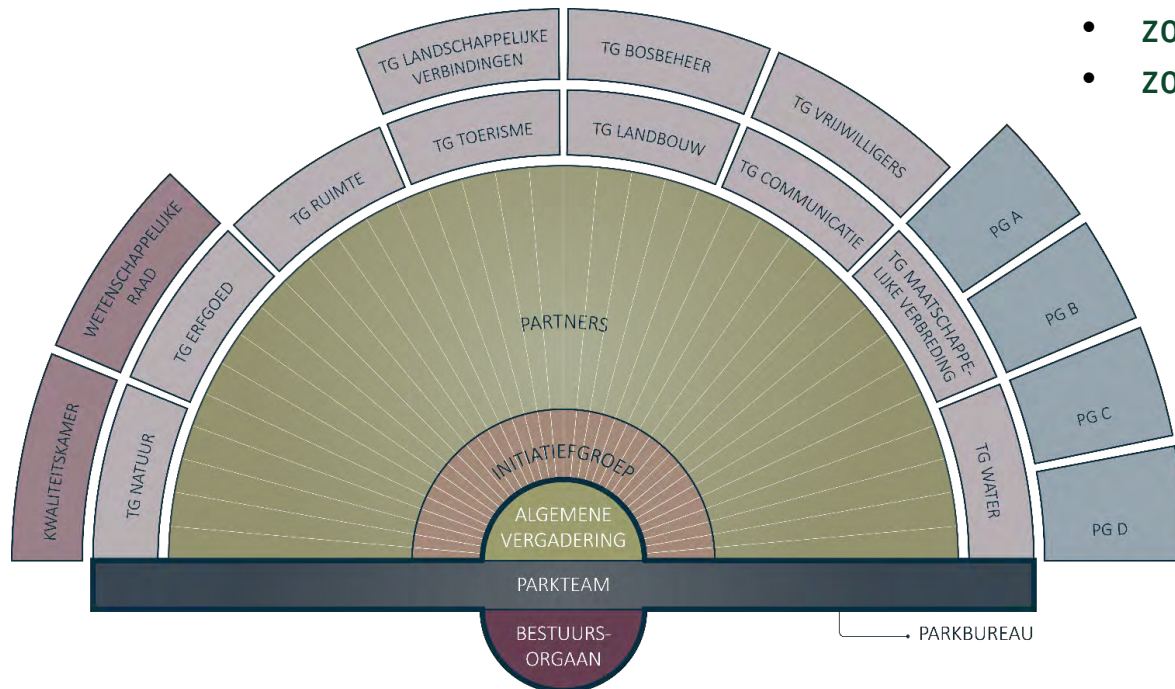
- is het kloppende hart van de projectmatige werking van het park
- smeedt initiatieven van TG tot een geheel, kristalliseert ze uit
- stelt projecten voor aan AV die cruciaal zijn voor BW (eigenaarschap) en/of die financiering BW behoeven
- koppelt projecten waar nodig (verder) aan de middelen waarover park beschikt (communicatie, politiek draagvlak, financiering, vrijwilligers, partners, ..)
- zorgt ervoor dat elke partner aan bod komt
- zorgt ervoor dat inspanningen, vergaderlast, visibiliteit, ... eerlijk verdeeld worden

Samenstelling

- de trekkers, sterkhouders van de themagroepen
- de projectpartners (RLS, BG, Strat Proj, NGO, ...)
- Voorzitter Bart Vercoutere

Vergaderritme

- 4 x per jaar
- Zonnewende

Themagroep Natuur (biodiversiteit, klimaat)

Hoe pakken we ecologische monitoring aan ?

Biodiversiteit & soorten in NPBW

Introductie

- Biodiversiteit moet een **kernthema** vormen in het Nationaal Park.

- **Soorten** zijn hierin zeer belangrijk; zowel als **uithangbord**, als **ambassadeurs**, maar zeker ook als **ruggengraat** van de biodiversiteit.

Het is ook een soort morele plicht om soorten te beschermen. “Als je mensen lokt met soorten, moet je minimaal als ‘wederdienst’ de soort ook in stand houden en versterken”

- Een Nationaal Park kan op veel vlakken **het verschil** maken, zeker ook op het vlak van soortbescherming

(soorten vallen nu nog te vaak tussen de mazen van het net. Op lokale schaal kiest men meestal voor biotoopbescherming met de aanname ‘de soorten liften wel mee’. Op schaal Vlaanderen is soortbescherming beperkt tot de SBP’s, waaronder slechts een heel beperkte lijst soorten vallen)

- Een Nationaal Park is op een schaal die **voldoende groot** is om op een aantal functionele processen te werken, die op reservaat-schaal niet aan bod komen (bv. link broedgebied-foerageergebied). Het biedt ook mogelijkheden tot interactie tussen landschappen die anders gescheiden blijven (landbouwgebied, natuurgebied).

Hoe pakken we ecologische monitoring aan ?

Introductie

0. Kritische reflectie over biodiversiteit

1. **Basis monitoring:** genereren van generieke data vanuit [waarnemingen.be](https://www.waarnemingen.be)

2. **Monitoring Kader:** aanbrengen van data om de focus rond thema's / soorten specifiek voor het NPBW te sturen, onderbouwen (bvb bossoorten via benchmark met vlaanderen - cfr methodiek boek): vrijwilligers ondersteunen in dit proces

3. **Monitoring Uitvoering:** opzetten van datavergaring rond de soorten & thema's ontwikkeld in punt 2 (aandacht voor vragen in bestaande meetnetten)
opzetten methodiek & vrijwilligers ondersteunen in dit proces

4. **Monitoring "AD HOC - in depth":** opzetten van concrete projecten rond specifieke soorten en acties in het terrein (bvb geelgros):
ontwikkelen van acties / leveren soortexpertise en opzetten methodiek & vrijwilligers ondersteunen in dit proces

Hoe pakken we ecologische monitoring aan ?

Discussie

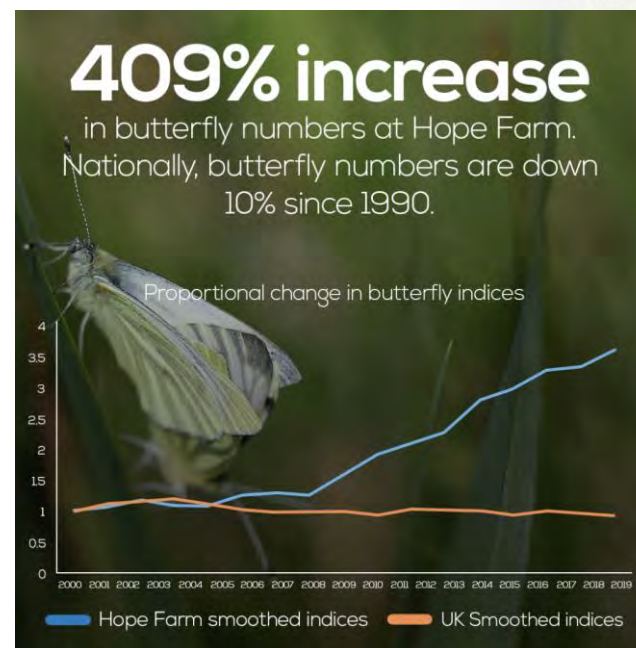
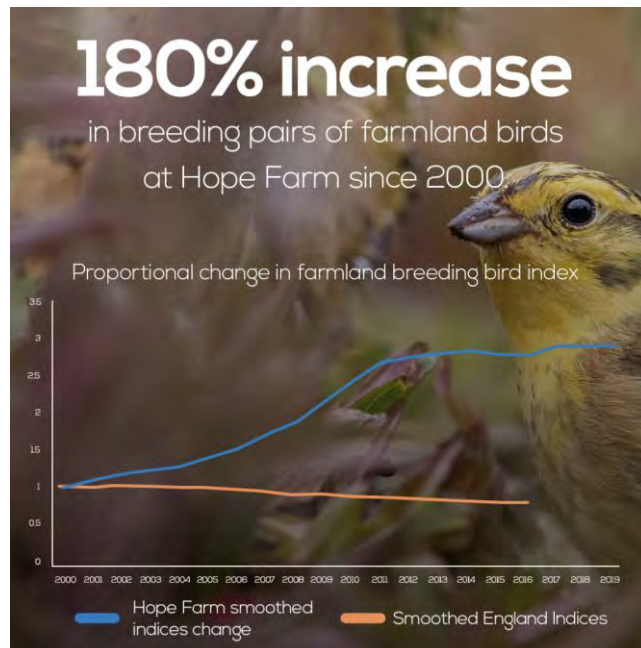
Themagroep Natuur (biodiversiteit, klimaat)

Projectidee Agrarische Biodiversiteit

Beschikbare cofinanciering

Natuurinclusieve landbouw

(Co-)financiering A : 50 k€
Demo op boerderijniveau of
Demo op gebiedsgericht niveau

Beschikbare cofinanciering

Citizen science ecosysteemdiensten

(Co-)financiering A : 200 k€

Citizen science project rond 'airco-effect van bomen/bos' en/of

Citizen science project rond 'inventaris, kwaliteit, kwantiteit van bronnen'

Op zoek naar het aircobos
in je tuin, terras of nabij natuurgebied

Wordt peter&meter van een bron

Zoek een Beethoven,
het geluid van het Landschap
Waar vind je nog Geelgorzen?

Beleidskader SBP Akkervogels

SBP Akkervogels in de theorie

- ‘akkervogels’ : spectrum aan soorten
 - open landschappen akkervogels (OLA)
 - kleine landschappen akkervogels (KLA)
- 3 paraplu-soorten: veldleeuwerik (OLA), geelgors (KLA) en patrijs (OLA-KLA)
- 4 overkoepelende strategische doelstellingen
 - stoppen achteruitgang vd populaties (bescherming en correct beheer KLE)
 - ontwikkelen van bronpopulaties
 - bv. Geelgors: 12,5 broedparen per 100 ha
 - afgestemde & gebiedsgerichte inzet instrumentarium
 - samenwerking met landbouw
 - belangrijkste succesfactor slagen SBP

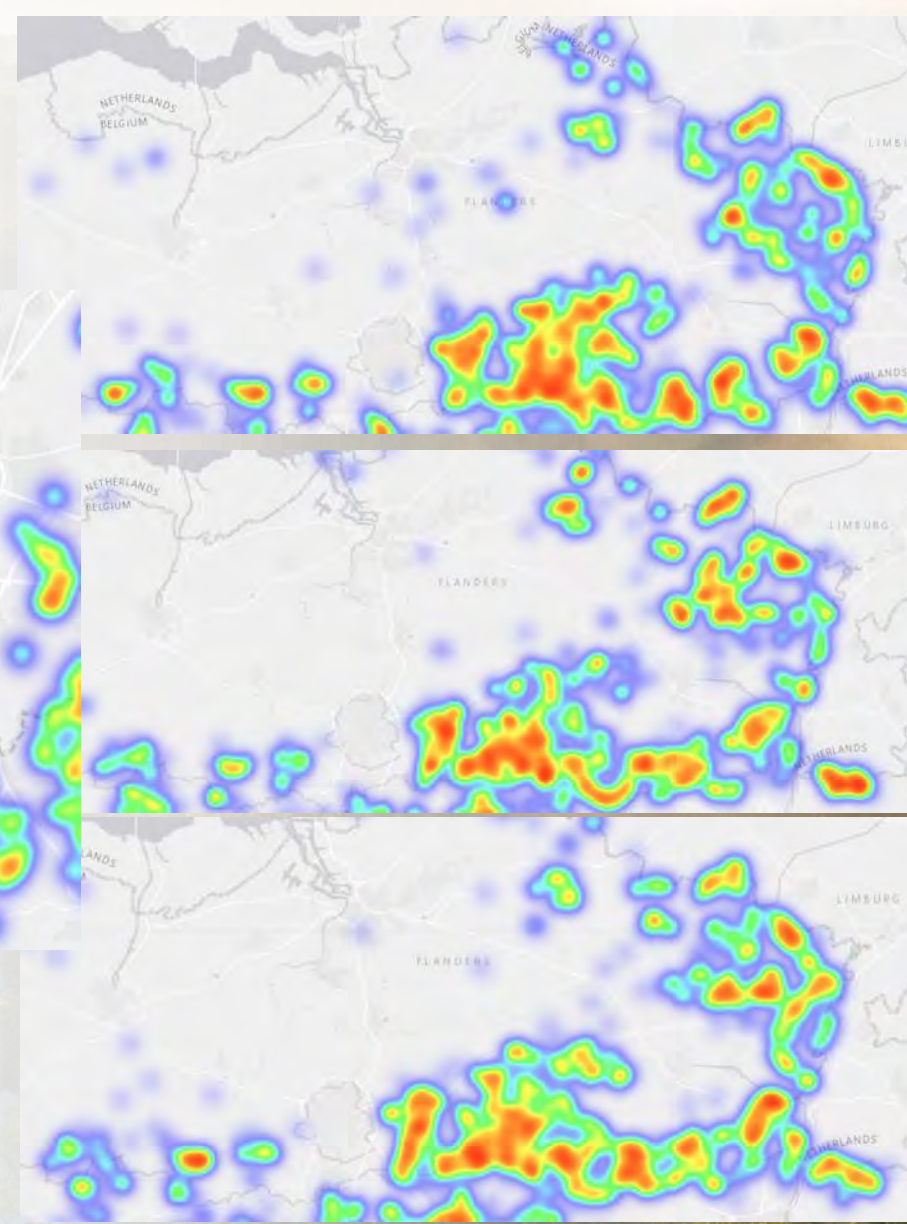
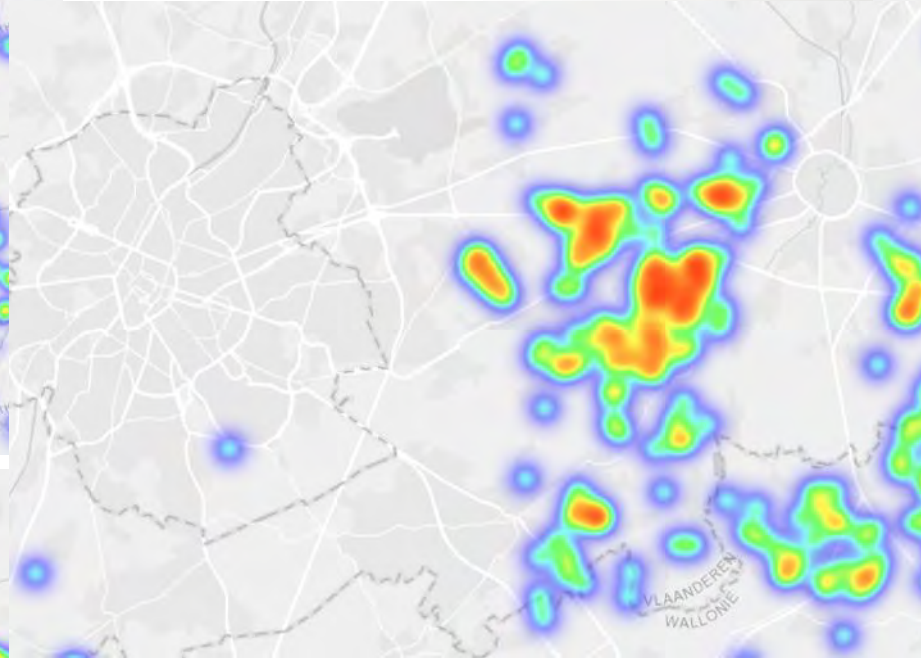
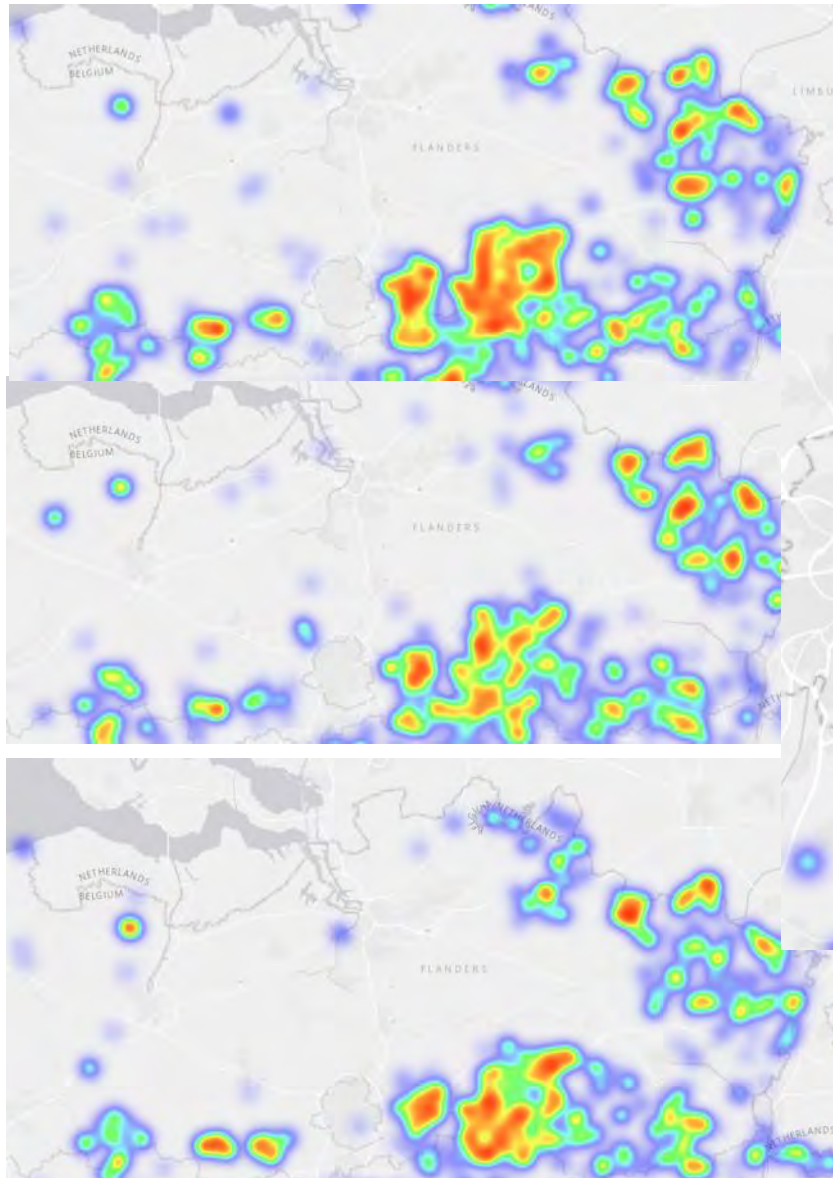
Beleidskader SBP Akkervogels

SBP Akkervogels in de praktijk

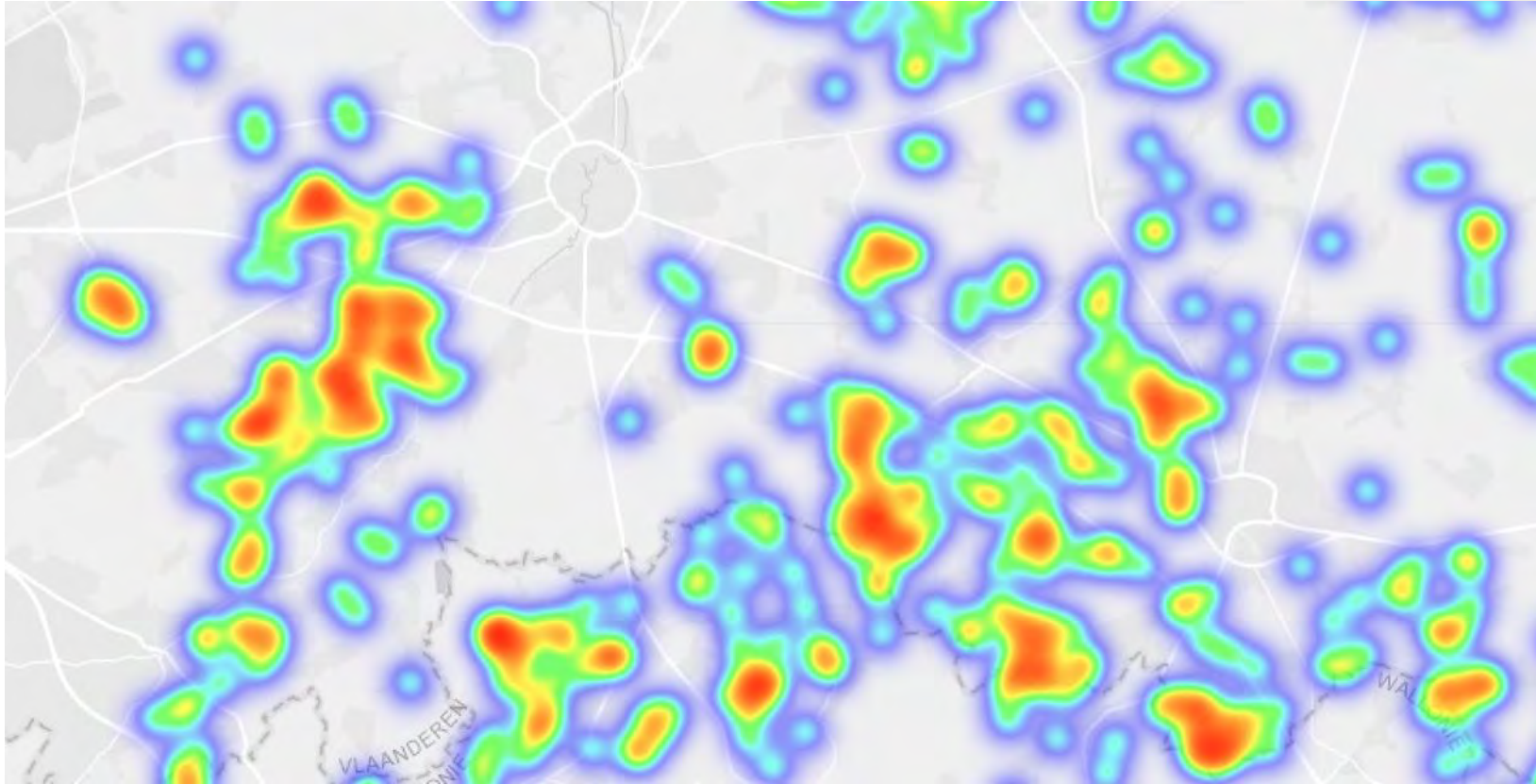
- Akkerplateau Bertem, Huldenberg, Duisburg: opstart samenwerking rond SBP akkervogels
 - Voorbereiding opstellen gebiedsvisie (ANB, NP, WBE, INBO, ...): Wat is er aanwezig van structuurelementen en wat is er nodig om doelstellingen SBP akkervogels te halen (veldleeuwerik, patrijs, geelgors)
 - Vervolgens concretisering en uitrol met bredere coalitie
- Wat moet een project voor akkervogels ikv SBP inhouden?
 - Doelstelling: # broedparen per 100 ha (bv. geelgors 12,5 broedparen)
 - Monitoring en onderzoek
 - Opschaalbaar: project kan zich uitbreiden naar heel BW of zelfs heel VL
 - Innovatief: lange termijn oplossingen of maatregelen, optimalisatie van maatregelen en instrumenten, ...
 - Samenwerking landbouw

Geelgors

Sinds 2018 aankoop altenbroek

Geelgors

Pitch Geelgorsproject

Themagroep Natuur (biodiversiteit, klimaat)

Startend project Citizen Science Aircobossen

Beschikbare cofinanciering

Citizen science ecosysteemdiensten

(Co-)financiering A : 200 k€

Citizen science project rond 'airco-effect van bomen/bos' en/of

Citizen science project rond 'inventaris, kwaliteit, kwantiteit van bronnen'

Op zoek naar het aircobos
in je tuin, terras of nabij natuurgebied

Wordt peter&meter van een bron

Zoek een Beethoven,
het geluid van het Landschap
Waar vind je nog Geelgorzen?

Pitch Aircobossen

ism ad hoc denkgroep wetenschappers

Doelstelling

- vergroten van het bewustzijn en kennis van ESD 'koeling' van bomen, bos, ...
- Citizen Science-aanpak is bewezen aanpak
- sensoren bij mensen thuis, in de straat of in het park : het koelend effect aantonen op het terrein
- primaire doel : vergroten van draagvlak voor bos en bomen via een datagedreven aanpak.
- secundair doel : datavergaring airco-effect binnen de specifieke regio van de Brabantse Wouden.
- (strikt) wetenschappelijke doelstellingen, al dan niet van hoog 'innovatief' gehalte, zijn geen belangrijk doel.

Pitch Aircobossen

ism ad hoc denkgroep wetenschappers

Wat bestaat er al ?

- o CurieuzeNeuzen (UA)
- o Klimaatrobuuste tuinen/Leuven.Cool (KU Leuven)
- o FOURCAST-project Brussel (UGent + KMI, KBIN, INBO & Plantentuin Meise)
- o Stadsbossenproject Zoniën (UGent)
- o CoolTree (UGent + KU Leuven), wel enkel meetstations in Gent en omgeving (niet in NPBW)
- o MIRRA-sensoren (UGent et al): microklimaatstation
- o Agroforestrynetwerk DigitAF (UGent): doctoraat Jari Vandendriessche, enkele plots in/in de buurt van NPBW
- o 40 gazondolken in botanische tuin Jean Massart (rand Zoniënwoud/Brussel) (UA)
- o 150 TMS4-loggers en 50-tal dendrometers in Meerdaalbos en Zoniën (KU Leuven)

CoolTree: Grote solitaire bomen in tijden van klimaatverandering: bijdrage tot biodiversiteit en ecosysteemfuncties (EVINBO)

Pitch Aircobossen

ism ad hoc denkgroep wetenschappers

Voorgestelde aanpak

STAP 1 (via tijdelijke jobstudent master)

- o Bijeen brengen alle data in het internationale SoilTemp-network (www.soiltempproject.com)
- o Analyseren pro & contra gazondolken vs meetstations rekening houdend met variabiliteit in microklimaat binnen tuinen, parken en landschappen en in het licht van het opzet : het meten van de verspreiding van het airco-effect van bomen en bossen
- o Uitwerking stap 2 : benodigde tijd, randvoorwaarden, logistiek voor opzet

STAP 2

- o Verfijning doelstelling
- o Geografische spreiding (gaten vullen ... Of ... Specifiek opzet dat de schalen zo goed mogelijk covert in één project en bestaande data louter als aanvulling)
- o Personeelsaanpak : 1 jaar veldmedewerker op universitair niveau + medewerking kennisinstellingen
- o Onderbouwde logistieke keuze : offline sensoren CurieuzeNeuzen en/of kleinere set online sensoren (bvb MIRRA)

Discussie Aircobossen

Themagroep Natuur (biodiversiteit, klimaat)

Brainstorm werkprogramma themagroep

Brainstorm werkprogramma themagroep

Brabantse Wouden

Nationaal Park

21/06/2024